

Δελφοί

38.5116455, 22.4923438

Ο αρχαιολογικός χώρος των Δελφών περιλαμβάνει δύο τεμένη, ένα αφιερωμένο στον Απόλλωνα και ένα στην Αθηνά, καθώς και άλλου είδους εγκαταστάσεις, κυρίως αθλητικές. Όσοι έρχονταν από την Αθήνα συναντούσαν πρώτα το ιερό της Αθηνάς Προναίας, δηλαδή της Αθηνάς που βρισκόταν πριν από το ναό του Απόλλωνα. Εδώ σώζεται η περίφημη θόλος, το κυκλικό κτήριο και ερείπια των τριών ναών της θεάς, δύο πώρινων, κτισμένων στο ίδιο σημείο, που χρονολογούνται στα μέσα του 7ου αι. π.Χ. και στο 500 π.Χ., και ενός νεότερου, ασβεστολιθικού, που κτίστηκε στο δυτικό άκρο του τεμένους μετά το σεισμό του 373 π.Χ. Μέσα στο τέμενος σώζονται βωμοί αφιερωμένοι στο Δία Πολιέα, στην Αθηνά Εργάνη, στην Αθηνά Ζωστηρία, στην Ειλείθια και στην Υγεία, κατάλοιπα κτιρίου, που έχει αποδοθεί στη λατρεία των ντόπιων ηρώων, Φυλάκου και Αυτόνοου, οι οποίοι με τη μορφή γιγάντων είχαν αποτρέψει την εισβολή των Περσών στους Δελφούς, καθώς και δύο θησαυροί δωρικού και αιολικού ρυθμού, με ανωδομή από παριανό μάρμαρο. Ο ένας, από τον οποίο σώζεται ένα χαρακτηριστικό κιονόκρανο με φύλλα φοίνικα, ήταν αφιέρωμα των κατοίκων της μακρινής Μασσαλίας. Το ιερό περιελάμβανε επίσης τρόπαιο-ενθύμιο της απόκρουσης των Περσών, υπαίθριο άγαλμα του αυτοκράτορα Αδριανού και ένα οικοδόμημα που ονομάζεται «οικία των ιερέων».

Προχωρώντας προς τα βορειοδυτικά συναντούσε κανείς το γυμνάσιο, χώρο αθλητικής προπόνησης και εκπαιδευτικό κέντρο, με την παλαιίστρα και το συγκρότημα των λουτρών. Επόμενος σταθμός ήταν η Κασταλία, η ιερή κρήνη των Δελφών. Με το νερό της οι επισκέπτες ξεδιψούσαν από την μακριά πορεία τους και ταυτόχρονα εξαγνίζονταν πριν μπουν στο μαντείο.

Το κεντρικό και πιο σπουδαίο σημείο του χώρου αποτελούσε πάντα το ιερό του Απόλλωνα. Προστατευόταν από περίβολο, με είσοδο στη νοτιοανατολική του γωνία. Από το σημείο αυτό οι επισκέπτες ακολουθούσαν την ιερά οδό, το βασικό ιστό του τεμένους, που οδηγούσε στο ναό του Απόλλωνα με το περίφημο άδυτο, όπου έδινε τους χρησμούς της η Πυθία. Με πυρήνες το ναό και την ιερά οδό, το τέμενος σταδιακά μεγεθύνθηκε και ενισχύθηκε από μνημειώδεις αναλημματικούς τοίχους. Ο επικλινής χώρος του οργανώθηκε σε αλληπάλληλα επίπεδα, που πλαισιώθηκαν από στοές (Αττάλου, Αιτωλών, Αθηναίων) και ήταν προσβάσιμα από αντίστοιχες πύλες στον περίβολο. Ανάμεσά τους διακρίνονται διάσπαρτα τα λείψανα πολυάριθμων και ποικίλων αναθημάτων, που αφιερώθηκαν από τις ελληνικές πόλεις ή από πλούσιους ιδιώτες με αφορμή διάφορες ιστορικές περιστάσεις και κοινωνικοπολιτικά γεγονότα ή απλώς για να εκφράσουν θρησκευτική ευλάβεια προς το θεό και το μαντείο του. Τα έργα αυτά αντιπροσωπεύουν την τεχνική δεξιότητα και την καλλιτεχνική πρόοδο των ανθρώπων εκείνης της εποχής, από τα βάθη της Ανατολής ως τα παράλια της Μεσογειακής λεκάνης, ενώ παράλληλα υποδηλώνουν την οικονομική ευρωστία των αναθετών. Κυμαίνονται από χάλκινους ή αργυρούς τρίποδες (ένα από τα σύμβολα του μαντείου) μέχρι τα σύνθετα πολυπρόσωπα αγαλματικά συμπλέγματα, κατασκευασμένα από μάρμαρο ή χαλκό. Μεταξύ των αρχιτεκτονικών αφιερωμάτων, οι θησαυροί, εντυπωσιακοί και πολυτελέστατοι, στέγαζαν κινητά αναθήματα, αλλά πρωτίστως πρόβαλλαν την τέχνη της πατρίδας του κάθε αναθέτη. Η ιερά οδός πλαισιωνόταν από τέτοια αφιερώματα, πυκνά τοποθετημένα σε όλο της το μήκος. Στο κέντρο του ιερού, επάνω στο μεγάλο πλάτωμα, που σχημάτιζε ο μεγάλος αναλημματικός πολυγωνικός τοίχος, δέσποζε ο

μεγαλοπρεπής ναός του Απόλλωνα. Μπροστά στην είσοδό του οι επισκέπτες μπορούσαν να θαυμάσουν τα εντυπωσιακά αναθήματα που είχαν προσφέρει κυρίως πλούσιοι ιδιώτες. Ψηλότερα από το ναό, προς τα βορειοδυτικά, βρίσκεται το θέατρο, όπου τελούνταν οι δραματικοί και μουσικοί αγώνες των Πυθίων, ενώ ακόμη ψηλότερα, έξω από τον περίβολο του ιερού, βρισκόταν το στάδιο, που φιλοξενούσε τους αθλητικούς αγώνες.

Έξω και γύρω από τα δύο τεμένη διατηρούνται διάσπαρτα τα ερείπια του οικισμού των Δελφών, που αναπτύχθηκε κυρίως στην κλασική και στη ρωμαϊκή περίοδο, καθώς και τάφοι από τις αντίστοιχες νεκροπόλεις.

Δρ. Έ. Παρτίδα, αρχαιολόγος

Περίληψη

Τύπος: Αρχαιολογικός χώρος	Χώρα: Greece	Πόλη: Δελφοί, Παρνασσός
----------------------------	--------------	-------------------------